

Henk Fonteyn

Eind juli 2011

BRIEF UIT MAZAR-e-SHARIF, Nr. 2

Lieve allemaal,

De grote in- en uitroertes van Nederlandse militairen van en naar Kabul, Kandahar en Kunduz zijn achter de rug. Pas half september gaat die beweging weer op gang komen. In de media is vooral aandacht gegeven aan het vertrek van de grote groepen van politietrainers en hun *force protection* naar Kunduz. De eerste lichter had nog maar nauwelijks voet aan land gezet of onze minister van Buitenlandse Zaken stond al in Kunduz op de stoep. Beetje vroeg, vond iedereen hier, want er valt nog maar heel weinig te melden, domweg omdat het nog even duurt voordat de politietrainingsmissie werkelijk van start kan gaan.

Voor de komst van het F-16 Detachement uit Kandahar naar Mazar-e-Sharif wordt hier op Camp Marmal aan de *flightline* hard gewerkt aan het gereedmaken van de infrastructuur. Er komt nogal wat kijken voor de verhuizing van een paar F-16's, als deze straks van hieruit operationeel moeten gaan vliegen. Zoals bekend maken de F 16's deel uit van het pakket beschermende maatregelen waarmee de politietrainingsmissie omgeven is.

Veel van dit werk wordt – in het kader van opbouwen en bijdragen aan de lokale economie - uitgevoerd door Afghaanse arbeiders, met wie onze genisten samenwerken. Dat lukt prima, zoals in zoveel beroepsgroepen zie je dat men elkaar verstaat ondanks de taalbarrière. Er gaat wel eens iets mis...Onlangs werd bij graafwerkzaamheden een grote kabel (die nergens op de bouwtekening terug te vinden was) doorgesneden, waarna binnen de kortste keren grote delen van het Amerikaanse kamp, onze burens, zonder elektriciteit zaten, inclusief de keuken en de eettent, waar dagelijks duizenden mensen komen eten. Binnen de kortste keren stonden de Amerikanen op onze compound om dit probleem met eigen mensen en materieel even te komen oplossen.

Midterm

Op 28 juli hebben we onze midterm-dag gehad. Met vette hap in de vorm van frikadellen en kroketten uit Holland. Met een tafelrede van ondergetekende en met het doorzagen van de balk, waarin ik als oudste opnieuw aan de bak mocht, samen met de jongste in het gezelschap. Een ritueel hoogtepunt bij elke missie. Het midden van de tijd is bereikt. De *countdown* kan beginnen. Maar tegelijkertijd is het een confrontatie met het gegeven dat we de helft nog te gaan hebben. Dat betekent, in combinatie met het feit dat het nieuwe eraf is en dat de grote toestroom van mensen en materiaal geluwd is, dat we nu de

taatste periode ingaan. Er is de nodige 'spare time' te vullen en de een kan dat beter dan de ander. Veel tijd is soms ook teveel tijd. Tijd om te piekeren. Tijd waarin kleine ergernisjes kunnen uitgroeien tot iets groots. De dagen krijgen een voorspelbaar verloop. Heimwee gaat de kop opsteken. En vanuit Nederland komen de signalen dat ook voor het thuisfront de dagen en weken zwaarder gaan tellen.

Het zijn normale verschijnselen, en de kunst is om het bespreekbaar en beheersbaar te houden. Daar ligt voor mij en mijn collega Patricia, de bedrijfsmaatschappelijk werkster, een belangrijke taak, terwijl we er tegelijkertijd natuurlijk ook zelf niet immuun voor zijn.

Retourtje Kabul

Half juli vloog ik, rond 3 uur 's nachts, naar Kabul, waar een veertigtal Nederlandse collega's op het ISAF- hoofdkantoor werkzaam is en een heel klein clubje op het militaire vliegveld. Ik had er vooraf in Nederland niet heel veel trek in, menend dat het lastig zou zijn om mijn aandacht over meerdere locaties te moeten verdelen. Maar intussen was ik maar al te blij met de kans om wat verder te kijken dan Kamp Marmal.

ISAF Headquarters, in de *Green Zone*, midden in Kabul, kun je vergelijken met een luxe gevangenis. Meer dan 2000 mensen werken op een postzegeltje, dat ik hardlopend in minder dan vijf minuten had verkend. Op dat postzegeltje zijn dan wel een heleboel voorzieningen om het leven aangenaam te houden: een medische post, een mooie goed onderhouden tuin met prieeltjes en zitjes, een uitstekende cappuccinobar, een gym, een kapsalon, een internetruimte met snelle computers en grote schermen, een bioscoopzaaltje, een pizzeria etc. Maar gevangen ben je wel. Binnen zes meter hoge muren, streng bewaakte poorten en daaromheen nog allerlei obstakels. Buiten beweegt men zich in die bekende grote *Four Wheel Drives*, met dik glas en gewapende beveiligers die permanent in verbinding met de centrale staan. Zo ben ik ook van het vliegveld naar Headquarters vervoerd en vice versa. Wel een mooie belevenis om 'buiten de hekken' het straatbeeld van de stad Kabul in me op te kunnen nemen. Ik ben door de collega's in Kabul heel hartelijk ontvangen en het bezoek werd extra bijzonder, omdat terzelfder tijd John en Merab, twee bestuursleden van de stichting www.schoolsupport4Afghanistan.org in Kabul waren aangekomen om hun vakantie te besteden aan het opknappen van een paar praktijklokalen en deze uit te rusten met leermiddelen die in Nederland gedoneerd zijn. Ik had even overlegd met de commandant, we hebben telefonisch contact gehad en zowaar stonden John en Merab zondagmiddag aan de poort. John kreeg 's avonds spreektijd tijdens de 'Keek op de Week.' en zijn verhaal wekte warme belangstelling bij de militaire collega's. Het gegeven dat mensen belan-

geloos hun zomervakantie besteden om in dit land de handen uit de mouwen te komen steken, zonder betaling en zonder publieke aandacht, weten militairen naar waarde te schatten. Omgekeerd vond ik het een uitgelezen gelegenheid om militairen te laten kennismaken met goede dingen die hier ook gebeuren, waar wij als uniformdragers vaak de kans lopen om vooral een eenzijdig negatief beeld te ontwikkelen van dit land en haar bevolking.

Lange jaren was trouwens ook de relatie tussen militairen en NGO's tamelijk afhoudend van weerszijden, maar tegenwoordig is er veel meer inzicht in het belang van samenwerking in een totaalbenadering die men als het 3 D-concept aanduidt: *Diplomacy, Defense and Developement*. Voor mij was het heel bijzonder om John en Merab uitgerekend tijdens dit weekend te kunnen ontmoeten en elkaar op Afghaanse wijze te mogen omarmen. Wellicht zullen er op de site van Schoolsupport op termijn nog wat foto's van het bezoek te zien zijn.

In de nacht van zondag op maandag vloog ik weer terug naar Mazar.

Na een paar nachten elders te hebben doorgebracht is het dan ook weer prettig om in je 'eigen bed' te liggen. Want dat is merkwaardig: heel snel ga je in termen van 'thuis'denken, als je doelt op een stapelbed in een zespersoons slaaptent op een kamp ergens in de woestijn van Afghanistan, omringd door mensen die je grotendeels niet zelf uitgekozen zou hebben, maar die je niettemin in de loop der weken steeds meer vertrouwd worden.

Toekomst van Afghanistan

Een opmerkelijke locatie op Camp Marmal is een terreintje met een twintigtal kleine winkeltjes, de *Mazar Bazar*. Afghaanse handelaren verkopen hier alles wat je maar kunt verzinnen, maar vooral heel veel electronica. Van MP 3 spelers tot complete laptops, mobiele telefoons etc. Ook is er een kleermakerij, een handel in tapijten en wandkleden en natuurlijk de typische Afghaanse souvenirs.

Ik zocht voor een kameraad wat Afghaanse munten voor zijn collectie en raakte uitgebreid aan de praat met de verkoper. Een jonge man zoals je hem evengoed in hartje Utrecht zou kunnen tegenkomen, met een behoorlijk arsenaal Engels en Duits. Hij was beleefd positief over de aanwezigheid van ISAF, omdat het volgens hem bijdraagt aan meer veiligheid in het publieke domein, maar hij was uitermate negatief over de regering Karzai, die hij van corruptie en nepotisme beschuldigde. Opmerkelijk was dat hij de fase waarin Afghanistan door het communistische systeem werd geregeerd, als een van de betere in de recente geschiedenis beoordeelde. Voor de toekomst had hij niet veel positieve verwachtingen. Hij zei: 'In principe zouden alle Afghanen boven de twaalf in één klap het veld moeten ruimen, zodat een compleet nieuwe, nog niet door

het verleden belaste generatie het land kan gaan opbouwen.' Ook de rol van buurland Pakistan beoordeelde hij als een complicerende factor. Volgens hem exporteert Pakistan alle interne problemen naar buurland Afghanistan.

Een paar weken later voetbalden we met een paar man op het kunstgrasveldje en kregen gezelschap van een Afghaanse Duitser, of Duitse Afghaan, in elk geval een tolk. Uiteraard vroeg ik ook hem naar zijn gedachten over de toekomst van het land. Zijn visie kwam behoorlijk overeen met de voornoemde. De regering van Hamid Karzai lijkt weinig vertrouwen te genieten.

Scepsis

In de eetzaal hier op het kamp hangen grote TV-schermen. Bij de Amerikanen wordt daar bijna alleen maar baseball op vertoond, afgewisseld door patriotistische spotjes. Maar bij de Duitsers zien we onder andere BBC World News. Weliswaar zonder geluid, maar aan de hand van de beelden blijf je ten minste een klein beetje betrokken bij wat er in de wereld gebeurt. Heel recent trof ons natuurlijk ook hier de vreselijke gebeurtenis in Noorwegen. Maar ook viel op dat zowel de Verenigde Staten als het Verenigd Koninkrijk aangekondigd hebben dat men tot forse troepenvermindering zal over gaan in Afghanistan. Canadezen en Duitsers hadden dat al eerder aangekondigd. Cameron en Obama beloven wel dat ze in de nabije toekomst nog veel geld in dit land zullen pompen, maar de boodschap is duidelijk: het begint te lang te duren allemaal, het wordt tijd dat ze hier hun eigen boontjes gaan doppen. Intussen is de commandant ISAF, generaal Petraeus, opgevolgd door generaal Allen. Het is nog onbekend wat van deze machtswisseling de gevolgen zullen zijn. Maar dat het na vijf jaar ISAF nog altijd niet echt goed gaat, is wel duidelijk. Onlangs werd bekendgemaakt dat het aantal slachtoffers onder de Afghaanse burgerbevolking in 2011 tot nog toe hoger is uitgevallen dan in enig voorafgaand jaar. *So far for security assistance*. Ook 'onze' politietrainingsmissie wordt voorsnog door de hier aanwezige militairen met de nodige reserve bekeken. Dit in combinatie met het feit dat we als Nederlanders momenteel voor alles afhankelijk zijn van de goodwill van partnerlanden, Duitsland voorop, omdat we financieel en materieel van alles tekort komen. Nederlandse militairen hier typeren onze eigen krijgsmacht in het inzetgebied onomwonden als *'the beggars army.'*

Politietraining

Even kenmerkend voor Jan Kaas is dat hij, op z'n Hollands mopperend en scheldend op alle hogere instanties, niettemin voorwaarts gaat om er het beste van te maken... Afgelopen week heb ik me met twee collega's van de Marechaussee buiten de poort gewaagd voor een klein ritje naar een ander kampement, waar de Duitsers al lange jaren bezig zijn met het opleiden van Afghaan-

se politiemensen voor Mazar-e-Sharif en omgeving en waar sinds enige tijd ook een zestal Nederlanders als instructeur actief zijn. Ik mocht via de tolk een stimulerend woordje tot een klas cursisten richten en heb een theorieles bijgewoond. Het was eigenlijk heel aandoenlijk, te zien hoe zowel instructeurs als cursisten en tolk zich inspinnen om tot goede resultaten te komen en verantwoord werk af te leveren. De Nederlandse collega's kennende zullen ook zij in Kunduz straks ontzettend hun best doen om verantwoord, kwalitatief goed werk af te leveren. De interactie met de politiemensen in spe is hier in Mazar in elk geval zichtbaar goed en ik kwam wat dat betreft een beetje blij terug van dit uitstapje.

Intussen heb ik afscheid genomen van York en Jochen, mijn twee Duitse collega Militär Seelsorger, met wie ik de eerste tien weken van doen gehad heb en met de contacten bijzonder prettig waren. Hun opvolgers Stephan en Andreas moet ik nog beter leren kennen, maar dat gaat goed komen. Intussen heb ik er een gewoonte van gemaakt, op zondagmorgen de Duitstalige kerkdienst bij te wonen, vooral omdat ik kan meezingen in de gelegenhedscantorij, die onder leiding van de enthousiaste dirigent prachtige vierstemmige stukken zingt. Momenteel uitgevoerd door een vrouw en zeven mannen.

In Nederland zullen velen van jullie de zomervakantie reizen alweer achter de rug hebben en je opmaken voor een nieuw school- en werkseizoen. Ik wens jullie nog heel veel mooie zomerse dagen toe (ik begrijp dat juli in dat opzicht nogal teleurgesteld heeft) en zal proberen, eind augustus opnieuw een impressie te schrijven vanuit kamp Marmal in Mazar-e-Sharif.

Nog een laatste nieuwtje op de valreep: er is een container met tien fietsen binnengekomen en ik ben een van de gelukkigen die ambtshalve de beschikking heeft over een splinternieuwe mountainbike. Ik geniet van elke meter op het zadel en heb al menig extra rondje kamp gedraaid.

Met hartelijke groeten

Henk